

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

In Capitală: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districtă: " 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In Străinătate: " 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele străine

Sofia, 30 Octobre.

Kaulbars a pus să se împărăți bani între clasele sărace ale locuitorilor și să îndemne ca Țarul Alexandru III să fie proclamat protector al Bulgariei. În oraș domnește mare neliniște. Imprejurul consulatului rus stă adunăt mulți indivizi suspecți, cărora li se dă mâncare și rachiū din consulatul rusec.

Budapesta, 30 Octobre.

De ieri până astăzi au fost în Capitală 6 cazuri de holeră și tot atâtea decesuri, din tre persoane bolnave mai de mult.

Constantinopol, 30 Octobre.

Deși d. Nelihoff, anunțând venirea a două canoniere ruse în portul Varna a declarat pozitiv, că Rusia n'are de gând să ocupe Bulgaria, totuși măsura asta a neliniștit mult pe Poartă. Ea a exprimat d-lui Nelihoff dorința, ca navele să fie în curând rechemate și, sprijinită pe comunicările lui Grekoff, i-a dat dovezi, că turburările din Varna au fost provocate de partizanii lui Zankov și prin urmare nu e nevoie de nave de răboiu spre a apăra siguranța supușilor ruși în Varna.

Știrea din presa europeană despre o alianță secretă între Rusia și Poartă, după care aceasta ar da Rușilor câteva forturi în Dardanele ca să le ocupe și întărescă, se desminte aici oficial cu indignare. Se declară, că Rusia n'a facut o asemenea propunere și că Poarta pune prea mare preț pe manușinarea unor raporturi bune cu toate Puterile, decât să dea ascultare unui asemenea proiect.

Petersburg, 30 Octobre.

Monitorul Statului declară, că trimiterile celor două canoniere la Varna nu este de loc primul pas pentru ocuparea Bulgaria, căci guvernul rus n'are de gând să apuce această cale. Relațiile despre o înțelegere a Puterilor cu privire la cestunarea bulgară sunt calificate de premature. Există o înțelegere generală în dorința manușinii pacii, care face pe toate guvernele să lucreze la înălțarea obstacolelor ce stă în drumul soluțiunii crizei actuale. În această criză însă nu mai există pericolul unei conflagrații europene.

Londra, 30 Octobre.

Standard aflat din Kopenhaga: Din ordinul Țarului, prințul Waldemar a fost întrebat confidențial, dacă ar fi dispus să primească candidatura pentru Tronul bulgar în cazul când i s-ar asigura asentimentul și sprijinul celor-lalte Puteri.

Tirnova, 31 Octobre.

Astăzi la orele 11 s'a deschis marea Adunare. D. Stambuloff și Mutkuroff urmăriți de ofițerii garnizoanei au luat loc pe estradă. D. Stambuloff pronunță discursul următor: «Dupa abdicarea primului prinț al Bulgaria, prințul de Battenberg, guvernul a luat direcția afacerilor țării și și-a dat toate silințele pentru a menține pacea, linisteia și siguranța și pentru a apăra bucurile, viața și onoarea cetățenilor bulgari. Scopul său era în fine să scoată patria din criza în care a aruncat-o lovitura de stat de la 21 August.

«Guvernul a considerat de acul cel mai important ce i' incuba, convocarea ma-rei Adunări, pentru a alege un prinț la tronul vacanță. Cu toate dificultățile inerente regimului provizoriu în care ne găsim, alegările s'au înălțat fără incidente grave și guvernul vede cu placere astăzi pe reprezentanții poporului bulgar întruniti în vechea capitală a regatului bulgar.

«Fiind pe deplin încredință că veți și să alegeți un prinț care va consacra viața sa pentru ocrotirea intereselor și a libertății patriei și care va conduce națiunea în calea progresului, mărire, gloriei și a destinelor sale istorice, noi declarăm ma-reia Adunare deschisă și invocăm bine-cuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor sale.

«Trăiască Bulgaria independentă și liberă!». Documentul e semnat de d. Stambuloff, Karaveloff și Mutkuroff.

Vice-consuli Angliei și Italiei vor sosi aici din seara.

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In România: La administrație, Passajul Român, No 3 bis, București; și la corespondență ziarului din județ.
In Paris: La Société Havas, place du Bourse, 8.
In Viena: La Heinrich Schalek, I. Wallzelle, 14, Bioul central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58, Bioul central de anunțuri pentru Germania.

ANUNȚURILE:

Linia mică pe pagina IV.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Scrisorile nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacția nu este responsabilă.

Adunarea va procede la alegerea biuru.

Nu s'a mai primit nici o nouă comunicație din partea generalului Kaulbars.

În fața atitudinei Rusiei, sesiunea Adunării va fi foarte scurtă. Verificarea Puterilor se va face într-o său 2 zile și alegerea printului (foarte probabil prințul Valdemar) în trei sau patru zile.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

Londra, 1 Noembrie.
Times recunoște poziția dificilă a regenților, îi blamează într-un mod indirect pentru că au admis dreptul Rusiei să le adreseze Note umilitoare, și zice că astfel au recunoscut suveranitatea morală a Rusiei. *Daily Telegraph* zice că Anglia nu va ridică un doget major pentru a impiedica ocuparea Bulgaria de către Rusia, căci ei și cestuii care privește înainte de toate pe Austria; dar că fiecare pas facut de Rusia spre Bosfor întârziează momentul evacuării Egiptului de către Anglia.

Paris, 31 Octobre.
Neconitență foile primești amănunte despre furtunile și inundațiunile din sudul țării și anume pe la Avignon, Marsilia, Cannes, etc.

Roma, 31 Octobre.
Ziarul *La Voce della Verità* desmînește situația foilor englezi, că Papa ar fi convocat pe cardinali spre a discuta restiunea oportunității plecărilor sale din Roma, căci în timpul vacanțelor din această lună nu s'a întinut nici o întrunire în Vatican.

Bruxela, 31 Octobre.
Astăzi este să se înscenize o mare manifestație a lucrătorilor în Charleroi în favoarea amnistiei; se crede că vor fi peste 30,000 de manifestanți. Garnizoana și garda civică sunt sub armă.

A se vedea ultime stiri pe pag. III-a.

București, 21 Octobre.

Instituțiunile noastre politice n'au intrat încă în sângele poporului român. Este aci un rău în contracurua trebuie să se lucreze, dară pe care trebuie să l constatăm.

Dacă nu l'am spune, am intra și noi în rândurile amăgitorilor, cări, după ce smulg prin deosebite manoperi voturile multime, se pun apoi la spatele teoriei, pentru a se declara că tot ce fac în numele națiunii fac, cu a ei inviolabilitate și pentru fericirea ei.

Marea majoritate a poporului, tocmai aceea care muncește mai mult și plătește mai regulat, se desinteresează de mecanismul constituțional al Statului și trăiește chiar străină de dênsul.

Dovada pentru aceasta o găsim în toate alegările noastre, în unele mai mult, în altele mai puțin.

Națiunea, după textul Constituției, își exercită suveranitatea sa prin delegație, trimițând în Parlament deputați și senatori, în consiliul comunal oameni cări să îngrijescă de interesile speciale ale comunei, în consiliul județean membru cări să administreze interesele județului.

In teorie lucrurile merg minunat de bine. In practică însă, poporul se interesează puțin de drepturile lui constituționale. Dacă n'ar fi

partidele, cări să mai agite din când în când masele, urnele ar rămâne adesea-ori foarte sărace de voturi. Dar cei cări sunt la putere, în Stat, în județ, în comună, se intere-

sează ca să rămâne la putere, negreșit pentru a face fericirea poporului, și conducește de acest nobil simțimint întrebunțează mai totă una toate mijloacele, pentru ca în urnă să se găsească că mai multe voturi.

Probă despre aceasta ne-a dat, în câteva rânduri chiar Capitală. Când nu s'au interesat partidele

despre alegere, nu s'a putut efectua alegera. Colegiul I senatorial de Ilfov a rămas cătăva timp văduv de reprezentant, căci nu vinea decât doi-trei alegători la vot. Chiar acum doar an, colegiul II de deputați din Capitală, colegiul cel mai numeros din țară, n'a putut da un deputat la un loc vacant sau alesului î-a fost rușine să se prezinte în Cameră cu un număr aşa de ridicol de voturi.

Si cu toate acestea, pentru Parlament, se infigă multă candidații. E vorba doar de oarecare influență ce se traduce la ciapări în multe beneficii personale. Candidații ajutați ori combătuți de puterea administrativă pun în fierbere un număr de alegători și atunci se efectuează cinsti orănu, dar se efectuează delegația suverană a națiunii.

Când este însă vorba despre alegările comunale, indiferența corporului electoral este și mai mare. Aci trebuie să intervină zeloașă a subprefectului în comunele rurale, a prefectului în comunele urbane, a intregiui aparat administrativ în capitala țării. Alminteri nu vin oamenii la alegeri. Daca administrația va sta la o parte, acțiunea partidelor ar fi foarte slabă. Dacă am presupune că partidele se mulțumesc numai cu câteva apeluri prin presă, numărul alegătorilor veniți la urmă ar fi însemnat de mic.

La consiliile județene, indiferența alegătorilor este și mai mare. Aci alegera se face mai numai de către administrația prefectorală.

Această situație este întristătoare, căci ea probează că lumea nu și dă încă seama de importanța votului ei, de drepturile înscrise în Constituția țării. Noi nu vom avea un adevărat regim constituțional până când alegătorii nu vor fi gelosi de puterea suverană ce o au, până când dênsul nu se vor convinsa că țara, fie în Parlament fie în consiliile comunale ori județene, are să meargă cum vor dori dânsul să meargă.

Prin indiferența lor de acum, se lasă jocul liber amăgitorilor și violențelor administrative; ei dovedesc că nu sunt încă formați pentru instituțiile ce ne guvernează și se fac răspunzători de toate retelele, cări în numele lor și pe spinarea țării se sevărăsc.

Când Parlamentul pune imposibile grele său face legiuiri apăsătoare, când consiliile comunale administrează păcătos interesele satelor său orașelor, când consiliile jude-

tene cu comitetele permanente cheltuiesc în nimicuri bani contrabuabililor, alegătorii sunt de vină că nu se duc la urnă său, dacă se duc, depun voturi inconștiente în urnă.

Când însă alegătorii se vor interesa, multe din mizeriile prezentului au să dispară și toate organisme, fie al comunei, fie al orașului, fie cel legislativ, au să funcționeze mai regulat și să dea roade mai spornice.

Stim că cei mai mulți sunt indiferenți din neștiință. Pentru această putem speră că întinderea instrucției publice are să îl deschete odată din această nepăsare. Ce să zicem însă despre elementele culte, cari și ce este votul când le vedem și pe dinsele bolnave de indiferență. Acestea cu știință sunt culpabile. Lor le cade indatorirea de a se mișca și de a face ca delegația suveranității naționale în deosebitele organe ale Statului, să fie că se poate un adevărat. De către oră este vorba de vre-o alegere, ele trebuesc să chemă pe toți la urnă, pentru ca regimul representativ să înceapă a trăi cum-se-cade și la noi.

CRONICA ZILEI

M. S. Regele a primit din partea M. S. Impăratul Austriei, Rege Apostolic al Ungariei, și scrioare prin care îl notifică căsătoria nepotului Sfârșit. A. S. I. și R. Archiducele Otto, fiul A. S. I. și R. Archiducele Carol Ludovic cu A. S. R. Principesa Maria Josepha, fica A. S. R. Principelui George Duce de Saxonia.

Zile acestea va apărea în broșură o carte de seamă asupra administrației comunei București de la 1 Ianuarie 1883 până la 1 Ianuarie 1886; această lucrare s'a făcut doar comisiune aleasă din sinul consiliului comunal.

După o comunicare primită de la legația regală a Italiei, se face cunoscut interesător că granițile italiene sunt deschise vîților provenind din România, sub următoarele condiții:

Animalele trebuie să intre de un certificat liber de autoritățile locale, constând că vîțile nu provin din județul Fălești, băntuit mai deunăză de pestă bovină.

Certificatul acesta va trebui să fie vizat, înainte de plecare, de un agent consular italian.

In fine, la sosirea lor în Italia, vîțile vor fi supuse unei visite veterinare.

La 7 Noembrie, adică după alegerile comunale, se va alege decanul și consiliul corpului de avocați din Galați.

Un ziar din Galați spune că la școala din acel oraș nu s'a dat încă lemne, lăsându-se copii să asculte în frig profesorilor.

Așteptatul manifest al opozitiei a apărut în România de ieri, și este îscălit de d-nii L. Catargi și G. Vernescu. Manifestul acesta este scris în vederea viitoarelor alegeri comunale. Iată ce zice în privința aceasta:

“Viitoarele alegeri municipale, pe lângă caracterul lor politic, urmărind un scop eminent de administrativ și practic, și fiind că se fac în virtutea unei legi organice ordinară în cît participarea la vot în acest

casă, lasă deschis marele proces dintre națiune și guvernul d-lui I. C. Brătianu pentru călcările sale constituționale și cele-lalte respunderi politice, apoi, în fața dorinței generale a tuturor alegătorilor din țară dă lăua parte la viitoarea luptă electorală, într'un mod energetic și fără sovăire, precum și a încrederei ce trebuie să avem în bărbăția alegătorilor, atât de incercă sub acest regim vitreg de țară, Comitetul exclusiv al partidului *Liberal-Conservator* a lăsat hotărirea să meargă și să lupte în viitoarele alegeri comunale și roagă pe toți alegătorii ca să se prezinte cu toată inima și cu tot curagiul la aceste alegeri, pentru a da voturile lor listelor susținute de către Opoziția-Unită.

In Filipești, jud. Prahova, angina diferică a înecat.

Gazeta *Transilvaniei* explică sinistra situație să a imprăștiat în Brașov despre regele Carol al României. Familia unui lustruitor (Lackirer) anume Karl König din Bravov, care lucra în București, primi din capitala României o telegramă cu coprinsul: “König Karl am Schlagfluss plötzlich gestorben” (fals înțelesă: Regele Carol murí repede de apoplexie).

Românul spune că juriul numit la școală de bele-arte din București pentru «premiul de Paris», compus din d-nii Aman, Stănescu, Tătărescu, Gr. Manu, Al. Florescu, a examinat cele două tabele ale d-lor Bălanescu și Bănulescu și că nu s'a acordat premiu nici unuia.

Mai multe dame din societate s'au înscris la noul curs de dictiune română, deschis de doamna Aristița Roman-Manolescu. Acest curs se predă în calea Dorobanților Nr. 21.

Ieri s'a înmormântat regretatul doctor Polyzu, fost decan al facultății de medicină și senator. Conform dorințelor reșoșatului înmormântarea s'a făcut fără paradă. Carul funebre era tras numai de doi căi, era precedat de 3 preoți, biserică nu era înbrăcată în doliu. Sicriul era de lemn, fără ornamente. De și era membru mai multor ordini, muzica militară n'a dat onorurile tot după cererea sa.

Cordo

Duminică 19 Octobre la orele 6, ginerile împreună cu mireasa și cu un presupus naș au pornit în două-trei trăsuri la grădina Cișmigiu și acolo au aprins luminările învîrtindu-se de mai multe ori în jurul moivelor din grădină și în urmă s'au dus la poarta grădină cu luminările aprinse, s'au pus în trăsuri și au pornit spre casă. Si curioșilor cără il întrebă unde s'au cununat, le spunea că în *tîrg la Sf. Vineri*. Acasă pe urnă masă mare, lăutară, cheful nu s'a sfîrșit nică azi.

DECREE

D. I. C. Brăianu, președintele consiliului nostru secretar de Stat la departamentul de interne, este însărcinat cu interimul ministerului agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor.

D. N. T. Orăsanu este numit în funcția de director al *Monitorului Oficial* și Imprimeriei Statului, în locul d-lui Stefan Iorgulescu, numit consilier la Curtea de apel din București.

D. Alex. Tătaru, fost controlor, este numit controlor fiscal, în locul d-lui G. Ioanide, depărtat.

DIN AFARA

Rusia în Balcani.

Acum sunt trei canoniere rusești în portul de la Varna. Acest fapt, unit cu purtarea agentilor ruși din Bulgaria, face pe oră-cine să înțeleagă că Rusia are de gând să se întărească în Bulgaria. Se vorbește de ocuparea, într-un fel sau altul, a unor puncte în Dardanele; se pomenește chiar temerea, că Rusia nu scapă din vedere luarea Stambulului mai curând sau mai târziu. Un corespondent al foii *Neue Freie Presse* scrie din Petersburg:

"Rusia a trimis nave la Varna pentru a păraea supușilor ruși. Oare această măsură nu va fi având altă înțelesă? Oare nu este acesta primul pas pentru un amestec înarmat sau poate este chiar începutul unei acțiuni pentru căștigarea unui punct de reacție? Nu de astăzi său de ieri politica rusească simte trebuința unui punct de reacție pentru casul unei eventuale necesități de a interveni în afacerile peninsulei balcanice. Prea târziu a recunoscut diplomația rusească, că schimbul Dobrogei pentru Basarabia a fost o treabă proastă și că Rusia, aderând la paragraful respectiv din tractatul de Berlin, și-a pus însă obiectele în drum spre Bulgaria. Dacă astăzi Rusia ar avea Dobrogea, cine știe dacă ar sta așa mult pe gânduri de a procede și mai energetic contra Bulgariei. Conflictul bulgar a îndreptat atenția Rusiei asupra greșelii greu de reparat a diplomaților săi. Dar Rușii au știut să îndrepteze multe greșeli în momentul potrivit. De acea se vorbește acum tot mai mult, că în locul Dobrogei pierdute trebuie căștigat un alt punct pentru scopurile rusești. Privirile sunt îndreptate nu numai asupra unei insule în Dardanele, ci și asupra portului de la Varna. Un moment s'a crezut, că Rusia vrea să părăsească Bulgaria; astăzi nu mai poate să vorba de așa ceva. Tot mai mult se întăreste credința, că Bulgaria este cheia pen-

tru poziția rusească în Europa.¹ Frica de a deveni o Putere cu totul asiatică, de a deschide Austria drumul spre Constantinopol și a activa realizarea unui panislavism austriac, impedează pe Rusia de a părăsi cu totul pe Bulgaria, ceea ce în indignarea sa ar fi făcut în alte imprejurări.

Armata și cercurile politice sunt contra interveniilor armate în Bulgaria, unde, după asigurarea unui personaj important, nu există o partidă, care să dorească o strinsă legătură cu Rusia. Acest personaj propune următoarea programă într-o foie din Moscova: Rusia să stea în marginile tratatului din Berlin, să cultive amicitia cu Franța; în înțelegere bună cu Turcia să îl garanteze integritatea posesiunilor europene și asiatică și să o sprâjinească atât în cestiunile egipțeană, ca și eventual cu privire la respingerea Austriei din Bosnia și Herțegovina. Cât despre Bulgaria, în cele din urmă ei vor să îl săli și să comisără rus și ofițer ruș, cără ar avea să înclocuască regența actuală până la alegerea unui prin...

Să ne așteptăm ca mâine la intrarea trupelor rusești în Bulgaria și cine știe, dacă vor mai ieși vreodată.

MANUSCRISE NOUÉ

(Urmare de la N. 2759)

e) Un alt codice slavon, liturgiar, infoioane prezintă pe prima scoarță un fragment de inscripție slavonă din care se citesc numai căteva verbe, unele și ele incomplete ca... *lie Veovod i poseativ i sā gleadav vā... stā m ntri Epi... de i vā se sto... m.nstr Moldavia Vleato 7149 Mesița penie 14*).

Deci codicele este de la *Vasilie Vod* din anul 1641.

Cu alt condeiu, în latul cărței, tot pe prima scoarță mai alături această notiță:

"Să se știe de când îmbla Felmarșal în terra Moldovei și a prădat și a robit și multă stricăciune făcu, lăsându-ne D-zeu pentru păcatele noastre, leat 7248 Mesița August 15 zile.."

Feldmareșalul de care scrie notița aceasta este Munich, al armatei rusești, carele în 28 August 1739 căștigă victoria contra Turcilor la Stăvuceni, în raiaoa Hotinului, după care la 31 August luă și Hotinul. În urma acestei victorii vodă Ghica fugi din Iași în 10 Septembrie, iar boieri și episcopi cără erau în Iași jurără credință împăratului rusești. În tabera lui Munich era și D. Cantemir care spera să reîntre în Domnia Moldovei. Munich nu mai puțin îmbia și el după aceasta și coroană. N' dobandi nici unul, nici altul, căci Turcii învingători asupra Austriilor, în Sudul Banatului Ardelean, îsbutesc să impună Austriei pacea de Belgrad în 18 Septembrie 1739 Atunci Munich silit să iasă din Moldova, dețea țara în prada oștirei sale, până în Noembrie anul 1740, cond Rusia fu constrinsă și ea la pace cu Turcia, căreia restituie țările de pravoslavicii Muscăi este

¹) Transcriem cu litere latine vorbele slavone, pentru că impresiunea unui ziar politic nu admite întărire în culegerea materialului său zilnic.

amintită în nota de mai sus cu data 7248, adică 1740.

Pe scoarță a doua a acestui manuscris, de alt condeiu și scrisă și notată următoare:

"Să se știe cănd a venit *Ivan Șeptilici* biv stolnic... pirrăcalul a s.t.a Mre la Moldova cu *folaritul*, vleat 7220."

Va să zică această notiță este mai veche decât cea de care ne-am ocupat mai sus, căci amintesc de anii 1712.

N. Mavrocordat, ca să adune bani necesari lui și Porței otomane, a inventat darea zisă *folaritul*. Ca Lupul din Fabula, Domnul nu lăsa decât căte o *pelcea* de fiercare oasie!... Monstruositatea acestei dări, care culegea un însemnat număr de pelcele la suta de oî, face pe adnotatorul de mai sus, să însemne data cănd Șeptilici veni, poate pentru prima dată, cu *folaritul* la monastirea Moldavia.

f) Un alt *infolio* slavon păstrează pe scoarță ultimă, în lăuntru, inscripționă: "Io Eremia Moghilă Voivoda Boje Milos. Gos. Zemli Moldavskoe și pune data seriei codicelui la 7111. Deci codicele este din anii 1603, pe cănd codicele aflat de P. S. Episcop Melchisedec și citate în opera sa "O visită la căteva monastiri și biserici antice", la N. 10, este din 1606.

Negreșit că și codicele descoperit de noi, a fost dat monastirei tot de titorul Eremia Moghilă.

La monastirea Sucevița se păstrează părul nenorocitei Doamne a lui Eremia Moghilă. P. S. Episcop Melchisedec descrie acest păr, locul unde se conservă, și împrejurările cără au motivat tăierea lui, în modul următor:

"In monastirea Sucevița... este un policanar... De dinsul este aștrat un glob de argint care se desface în două jumătăți, împreună cu un surup de sus în jos. În acel glob se păstrează părul Doamnei Elisaveta a lui Eremia Moghilă. Această Doamnă după moartea bărbatului său pătrase în timp la ginerii săi în Polonia, apoi venise cu doi din ei și se așezase la Iași. Unul dintre ei, Visnovesci murise în Iași. Corețki cu 600 de poloni... continuă a petrece la soacra sa. Neastămpărul și întrigile Elisavetă și a ginerilor ei pentru a dobândi iarășii domniai la familia moivalească, a adus lucrul acolo, că Sultanul a înșărcinat pe Radu Domnul Moldovei și pe Schneider Paşa de Silistra să alunge pe Leșii din Moldova. Radu Vodă a înșchițat de timpuriu pe d-na Elisaveta și pre ginerele său să fugă din Iași. El n'a ascultat, până ce oastea turcească său apropie de Iași. Atunci D-na cu ginerii săi cu boerii partizanii și cu poloniții năimisi a fugit dar a fost agiușni de Turci la satul Dacșani în ținutul Hirlăului.... P. S. Melchisedec citează aci din leptoniștul tomul I pag 234, amintind cum: 'Doamna la mare ocară au sosit' etc. La această ocazie Doamnel său tăiat coadele, care se păstrează în policandru de la Sucevița.

Parul Doamnei Elisaveta formează două codișe lungi de o palmă și jumătate, implete la parte de sus, fie-care în deosebi și legate la un loc cu un fir de sérme de argint. Grosimea la legătură este numai de un deget. Parul este castaniu deschis bine

păstrat. Tăitura se vede și a fost facută cu briciul. De pe păr se vede că ea era încă în totă puterea vieții; căci nu se vede în el nici o urmă de vîrstă înaintată. În globul în care se păstrează acest păr este și hartie cu descrierea provenienței lui. Hartia actuală și scrisoarea sunt noi; dar unul din călugări m' a spus că el a prescris de pe o altă veche care era ruptă.

Noi posedăm dacă nu tocmai originala scrisoare în care Tudorașu Ureche depuse la Sucevița părul Doamnelui Eremia Moghilă, cel puțin o copie de la finea secolului XVIII. O datorim unui învățător și de mare viitor June din Cernăuți, d-lui doctor Popovici. O reproducem aici, ca să împlinim descripția unei învățători noștri noștri: "Iată această prețioasă inscripție:

"Indată ce așteptă Skidir-pașa de procesul Léşilor din Iași, așapezit o seară de oșii sprintenii și i-a ajuns la Dracșeni în ținutul Hărlăului. Apărătorul său oare ce căi dintă, iară daca său mai inglobit oastea, său risipit Leșii cine în cotro așa pătuț. Singur Corețki a căzut pre mâinile lui Skidir-Pașa și biata Doamna a lui lemnă Vodă cu coconul Bogdan Vodă. Preboierii iau scos Radu-Vodă de la Skidir-Pașa căi era prinși, iară Doamna la mare ocară așa agiușni, de carele singură așa mărturisit catră boerii; trecând cu Răduvanul, văzând pre boerii și lacrimând așa zis: Boieri cinstiți, m'aș rușinat păganul! Si atunci tunzăndu-și cosetele sale și plângând cu amărăjale, aș rugat p'un nepot al lui Nestor Ureche, anume Toderașu, care său alii boerii: "Ce se bine-văști a duce acest păr la monastirea noastră Sucevița, că nu m'am invrednicit a fi cu răposatul la un loc și după moarte măcar acest păr să fie de pomenire. Fostaș aceasta în anul 7124 (adică 1616)."

g)... Un mireș manuseris -pe Ianuar. Hartie groasă, file mici. Legătură veche.

La finele codicelui, în două linii cetești: "Vă leato 6974 îpisiasă sia eniga i sevresia Mesița Dekevrie 23.

Pe linia a 3-a subsemnează: *Anastasie*. Deci *Anastasie* declară că la 6974 s'a scris această carte și s'a săvârșit la luna Decembrie 23. Prin urmare codicele este din domnia lui Stefan cel mare, dela 1465

Pe scoarță finală se citește notiță în română:

"Cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop Țării Moldaviei Iacob. Leat 7268 Mesița Gheană 21 zile.

Această dată corespunde cu aniul de la Hristos 1760. Posedăm facsimilă această însemnare a lui Iacob Metropolitul, care se știe că după retragerea din Scaun pretrou la țară în monastirea Putna.

(Va urma). V. A. Urechia.

ARMATA

Disciplina militară

Baza fundamentală pe care repausează armata este disciplina, și orice asociere care este chemată să lupte pentru un scop

și să reziste la oarecare incercări, ce ar necesita din partea individului un sacrificiu oarecare, — are nevoie de o disciplină cu atât mai solidă ca cătă acele incercări sunt mai grele. Armata este instituție care cere din partea individului cea mai grea incercare, sacrificiul vieții, adică moartea, — să o spunem pe adevăratul său nume, — pentru ca la un moment dat să se poată salva onoarea și existența națiunii. În armădar, disciplina trebuie să fie astfel ca într'un moment o lume întreagă să și sacrifice viața la vocea unuia. De acolo, disciplina este bazată pe supunerea absolută a tutulor la ordinul lor.

La niște un popor din vechime disciplina n'a fost mai solidă de cătă la Romanii și de aceea Roma a dictat lumii întregi. "Oră cand Romanii s'a găsit în primejdie, său a trebuit să îndrepteze vre-o nenocire publică, el s'a pus cu tot înadăsul să intăreasă disciplina militară. Traian, Octavian August, Iulian, Constantine și toti împărații cei mari ai Occidentului au fost neconcenit preoccupați cu disciplina militară. Disciplina militară este lucru care a apărut cel mai întâi în Statul Romanilor și care s'a pierdut cel mai de pe urmă: atât era de strâns legată de constituția Republicii Române. Ceea ce a face principala glorie a Romel, ceea ce a întemeiat imperiul ei și a învecinat putere și mărire ei, este stăruința mantuitorii militare.

De la general și până la cel din urmă soldat, disciplina era ultimul cuvânt și singura idee în Armata Romană: "era 23 Noembrie anul măntuirei 79! Urgia lui Dumnezeu spulbera nenorocita Pompeia; focul și lava o acoperiau, cerul vîrsă mănie... pământul se scufundă sub isbirile peini! Sunase cea de pe urmă zi a Pompei. Lumina fugea, se imbrăcea... trecea dinaintea sentinelor Române. Fața ei era lividă, casca strălucea; fața ei exprima spaimă, dar tot-o-dată tăria... Ea stă dreaptă și nestrămată la postul său. Nici această vreme nu o putea preface în om fără datorie și neatarnat, pe acest instrument al maiestriei neclintit a Romei". Ea să în picioare, cu arma în mână, în mijlocul de sordinilor naturei; ea nu prinde ordin să lase postul său și să fugă... După 1669 ani (la 1748) s'a găsit la posturile lor scheletele sentinelor...?"

Dar, care este mijlocul prin care Romanii ajunseră la o asemenea disciplină? Aceasta era justiția și tot justiție este și astăzi care distinge pe armatele cele mai bine disciplinate. "Când Maniu Torquat a condamnat la moarte și executat pe însuși fiul său, pentru că a primit să se bată cu Geminiu Metiu, general Tusculanilor, fără să reține și ordinul său, și când a ordonat licitorilor să pue măna pe el și să l'ucidă ca pe o victimă, de și victorios și acoperit de glorie, marele Roman pronunță aceste cuvinte: Mai degrabă un părinte poate să sacrifice pe un fiu viteaz, de cătă Patria, disciplina militară... Satius esse patrem fortis filio, quam Patria militari disciplina carere."

¹) Revista Contemporană pag. 587 (2) Ileid p. 596.

FOIȚA ROMANIEI LIBERE

— 21 Octobre —

MARGARETA CANTAREATA

(NUVELĂ)

— D-nei CONSTANTA T... —

(Va urma).

Căci cu gândul că această fată să rămână și mai departe curtezană, amanta lui Antonino, nu se poate impăca nici de cum! Il omora acest gând, simțea în el cu mult mai numeroase pornorii sufletești cără il îndemnă să facă ceva pentru că să scape și să și-o căștige lui pe Margareta, de căt să fi putut rămâne în liniste.

Ce să facă însă astăzi era întrebarea principală.

Să omoare pe Antonino nu voia, nu lăsa înimă.

De ce să omoare?! Oră nu toți bogății fac așa ca el, în curtezane, — și pe toți săi omoare?!... Apoi ce i-a făcut lui acest tânăr?... Margareta nu a fost nici odată

a lui așa când a devenit amanta lui Antonino nici de cum nu l-a îngăduit pe el pentru Antonino. Numai atunci și-ar avea loc răsunarea!... Si apoi chiar dacă l-ar pierde pe Antonino, cine știe dacă Margareta nu și-ar căpătat altul în locul lui!.. Pe el nici atunci nu l-ar primi. Ar rămâne și cu păcatul în suflet și cu inimă zdrobită.

Nu, nu așa face. Ar fi un păcatos, dacă și-ar îngriji sufletul cu sănătate, dacă ar face un păcat neierierat.

"La 429 de la zidirea Romei, în timpul dictaturei lui Papiriu, Quintu Fabiu Rullian, șeful cavaleriei Române, a stat în bătălie cu Samnii, în contra ordinului dictătorului. De și s'a intors victorios în tabără, însă Papiriu sără a lăsat în considerație nici valoarea, nici birușa, nici nobelea lui, a ordonat să se aducă nule, și a desbrăca pe culpabil. „Ce spectacol grozav! zice Valeriu Maxim; un Rullian, general al Cavaleriei, un biruitor, stă cu hainele rupte, șteptând loviturile lictorilor...” Armata întreagă cade în genuchi, roagă pe dictatorele să erte; Rullian recurge la Senat, Senatul roagă pe Papiriu să erte, acesta însă ostendă și cu lacrime pe obraz amintește Senatului disciplina tradițională a armatei Române, și persistă în hotărârea sa. Fabiu Rullian, trebuie să fie pedepsit cu nule. Tatăl lui Fabiu, bătrân respectabil de 90 ani, fost Dictator și de trei ori Consul, aleargă la Tribunii, implorându-i să intervină și să roage pe dictator ca să ierte pe fiul său. Papiriu rămâne neindupăcat și pedeapsa urmă să execute. Atunci se adună Poporul cu tribunii săi, ca să roage. Papiriu văzând majestatea poporului Rege, declară în sfârșit, că acordă ertarea vinei, nu lui Fabiu, ci Poporului Roman și puterei tribunitiene: „Non poenam illam se Fabio sed Populo Romano et tribunitiae concedere protestati.”¹⁾

Părintele dar condamnat pe fiul său la moarte pentru că așa cerea *justitia*. Dictatorele pedepseau pe un general biruitor pentru că așa cerea legea, dar „ostendă și cu lacrime pe obraz”. Așa scrie și în legile moderne, că superiorul să fie un părinte pentru inferior, să pedepsească abaterile de la disciplină, însă sără ură, sără dispreț, sără pasiune, sără intențiuni depărtate. Si chiar de nu ar scrie la lege, aceasta trebuie să fie seris în inima sie-cărul superior.

Acestă reflecție ne așa fost sugerată cînd meritoasa lucrare a camaradului nostru, Loc. Averescu din școala de stat-major de la Turin, intitulată *Atitudinea superiorului în educația inferiorului*, pe care am publicat-o în această Revistă. Pentru noi primul mijloc de a măntine disciplină în o armată, și cu aceasta onoarea și siguranța terei, este *justitia* perfectă ce trebuie să conducă pe superior către inferior, și primul mijloc de a ucide disciplina, de a degradă armata și a compromite interesele națiunii ei este *injustitia*.

Educația inferiorului, prin urmare, prin atitudinea superiorului, se recomandă în prima linie în conduită *justă* sau *nejustă* a superiorului, în timp de pace, către inferiorul său, căci credem ferm că *justitia* este cel d'anté factor care face o bună educație armatei și *injustitia* este cel d'anté factor care o demoralizează. Aceste reflexii, după cum zice și locot. Averescu, care a vorbit în mijlocul armatei italiene, nu se raportează la nici o armată și sunt pure studii militare. — (Rev. Arm.)

Maier, Gr. Crainiciana.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

Bruxela, 31 Octobre.

Primind o deputație de ingineri, care a prezentat o adresă, regele a accentuat,

¹⁾ Revista Contemporană pag. 586.

priș din partea superiorului; numai atunci când în timp de pace nu a văzut de cănd rănjind în loc de buze zămbind între camari, între superiori și inferiori; numai atunci când superiorul a plecat urechia la șioapte în exercițiu comandamentului său, în loc de a privi în față pe inferiorii săi.

Când corupția, intrigile și injustițiile intră în armata Române, atunci disciplina ei perși și o dată cu densa și mărire Române...¹⁾ Tot acestora se datorează căderea imperiului bizantin și decaderea vechei armate otomane. În armatele moderne, dacă vom căuta, vom găsi de asemenea că armata franceză, sub ultimul imperiu, era măncată de aceiași vermi și trebuia să vină răsboiu din 1870 pentru ca să o reinalte.

Injustitia superiorului este mai rea și de cănd incapacitatea, căci ea ucide mai ușor și mai curând *increderea* inferiorilor. Or căd de capabil ar fi un șef, dacă el nu se desbară de pasiunile omenești, dacă el pună în joc resentimentele sale personale în loc de interesele patriei, dacă el se servește în aceasta de puterea gradului său, care îi este imprumutată de legile militare, și comitea injustiții, de sigur acela va perde *increderea* inferiorilor, și disciplina va fi compromisă. Si să nu se confundă *frica* cu disciplina, adică cu supuneră basată pe *incredere* și devotament, căci în fața supremului sorț comun — moartea pe câmpul de bătaie — *frica* va dispărea ca fumul și șeful va rămâne numai cu *increderea* ce a șiut să insuflă inferiorului în timp de pace. Si tocmai în această ciocnire teribilă de sentimente se va decide gloria sau înfrângerea superiorului.

Acestă reflexie ne așa fost sugerată cînd meritoasa lucrare a camaradului nostru, Loc. Averescu din școala de stat-major de la Turin, intitulată *Atitudinea superiorului în educația inferiorului*, pe care am publicat-o în această Revistă. Pentru noi primul mijloc de a măntine disciplină în o armată, și cu aceasta onoarea și siguranța terei, este *justitia* perfectă ce trebuie să conducă pe superior către inferior, și primul mijloc de a ucide disciplina, de a degradă armata și a compromite interesele națiunii ei este *injustitia*.

Educația inferiorului, prin urmare, prin atitudinea superiorului, se recomandă în prima linie în conduită *justă* sau *nejustă* a superiorului, în timp de pace, către inferiorul său, căci credem ferm că *justitia* este cel d'anté factor care face o bună educație armatei și *injustitia* este cel d'anté factor care o demoralizează. Aceste reflexii, după cum zice și locot. Averescu, care a vorbit în mijlocul armatei italiene, nu se raportează la nici o armată și sunt pure studii militare. — (Rev. Arm.)

Maier, Gr. Crainiciana.

Membrii tribunului, care au să prezideze biourourile electorale comunitare, au studiat înpreună legea pentru a stabili o procedură unică.

Concursul pentru catedrele de științe fizico-naturale de pe la Externatul secundar de fete din București.

D. Arvanezu și-a dat demisia unei motivată de la funcția unde a fost transferat. Motivarea ar fi produs multă nemulțumire d-lui ministrului de justiție.

Mâine se va judeca la finala curtei de casă și recursul procurorului în contra sentinței curții de jurați din Ilfov, care de la sine a acordat circumstanță ușurătoare d-rului Beck.

Epoca a început să publice, în foile sa, interesantul studiu al d-lui Anghel Demetrescu asupra lui Barbu Katargi.

D. Hitrovo, nou ministru plenipotențiar al Rusiei, a sosit Duminică în București, — ne spune *l'Etoile roumaine*.

¹⁾ Revista Contemporană ibid.

că în tendințele sale de civilizație în Africa a avut tot-d'aua în vedere înaintarea comerțului și industriei belgiene. Un timp bătrâne care nu a apreciat destul aceste tendințe; acum este însă să se constată o ameliorare în această direcție, probă este formarea societății belgiene pentru construirea unei linii ferate la Congo

Londra, 1 Noembre.

Așa numita *federatiune democratică-socială* era să facă o manifestare la 9 Noembre. În urma interzicerii de către poliție federală a adresat șefului poliției, colonelul Fraser, următoare întrebare: În virtutea căruia interzică? Interzică o demonstrație legală și constituțională a lucratelor? Lucratorei nu așa care tot atâtă drept de a trece pe străzi ca alii compatrioți ai lor? Oare nu trebuie să protestăm contra unei măsuri, care constituie o tentativă ilegală și arbitrară de a restringe drepturile cetățenilor englezi?

Bruxela, 1 Noembre.

Indată după intrarea Camerii guvernului va supune o serie de reforme importante sociale, între care o interzicere a muncii femeilor și copiilor în mine de cărbuni; înființarea unor Camere de lucrători și a unor tribunale de arbitrii pentru lucratorei.

MAINOU

Se vorbește că on. consilier de la casă și, d. Degre, va fi numit președinte de secțiune, în locul on. d. Schina.

Alegerea de delegați pentru col. II comunul s'a efectuat în liniște și cu ceea mai sănătă indiferentă.

Ni se spune că d-șoara Em. Grecu a depus un bun examen pentru catedra de filosofie de la Externatul secundar de fete din București.

Membrii tribunului, care au să prezideze biourourile electorale comunitare, au studiat înpreună legea pentru a stabili o procedură unică.

Concursul pentru catedrele de științe fizico-naturale de pe la Externatul secundar de fete n'a dat nici un rezultat, de oare ce toate candidații n'aibut la proba scrisă.

D. Arvanezu și-a dat demisia unei motivată de la funcția unde a fost transferat. Motivarea ar fi produs multă nemulțumire d-lui ministrului de justiție.

Mâine se va judeca la finala curtei de casă și recursul procurorului în contra sentinței curții de jurați din Ilfov, care de la sine a acordat circumstanță ușurătoare d-rului Beck.

Epoca a început să publice, în foile sa, interesantul studiu al d-lui Anghel Demetrescu asupra lui Barbu Katargi.

D. Hitrovo, nou ministru plenipotențiar al Rusiei, a sosit Duminică în București, — ne spune *l'Etoile roumaine*.

¹⁾ Revista Contemporană ibid.

Binevoiți a intră aici, zise Jana celor doi prieteni, arătându-le ușa camerei lui George. Vă voi chesa înăuntru ce voi săfisi.

Și foarte liniștită, fără emoție aparentă, așteptă pe acela care o facea odiinoară sălă bată înimă și pe care acum îl disprețuia sălă ură.

Peste căteva secunde intră Raul de Viverols. O salută cu o adevărată incurcătură.

— Am primit scrisoarea d-tale, domnișoară, zise Raul tremurându-vocea. Îmi spui că dorești sămă vorbești de o afacere importantă. Sunt la ordinile d-tale.

— Este adevărat că am sălă spun lureri grave, zise Jana cu asprime. Mai întâi, d-le, trebuie să te felicit. Am văzut în ziare anunțul căsătoriei d-tale.

— Da, este adevărat, zise d-nul de Viverols a cărui încurcătură părea că crește.

— Asta este o căsătorie de convenință, săi sigură, și pe care familia mea a aranjat-o fără stirea mea.

— Îmi închipuesc însă că d-ta consumă, răspunse Jana cu o ironie rece, și că te-ardurea ca să renunț la căsătoria aceasta. ... O zestre din un milion nu se găsește în toate zilele.

— D-șoară, nu pricep? ..

— Nu pricep pentru ce te-am chemat.

O să affli. Ți mult ca sălă da informa-

Prințul Dim. Ghica s'a întors în Capitală de la moșie.

D. A. Lupu Antonescu, destul de cunoscut între tinerii cari se ocupă cu literatură, a scris pentru *Romania-Liberă* un sir de zig-zaguri literare, în cari se oglindesc multe notițe asupra trecutului și prezentului, sub titlu de *Verzi și Uscate*.

Odată pe săptămâna, Sâmbătă, cititorii noștri săi vor plimba gândirea prin atâtea suvenir dulci, deșteptate cununie de artist de d. Lupu T. Antonescu.

Incepem Sâmbătă cu ceva, unde este vorba despre *Millo* și ultima revistă, *Lacul-Sărat*.

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub presă în Craiova, Tipog. Samita:

ROMANIA SI TERILE VECINE

ROMANIA PE JUDEȚE

de G. T. BUZOIANU

Orice cerere să se adreseze deocamdată la autor

Sub presă:

ATLASUL CORESPUNZĂTOR

Nord. — D-ni cari s'a inscris în liste de abonați, care se săd distribuiti, sunt rugăți a trimite căi mai curând liste și banii. Abonații nu se primește de căd pâna la 30 Octombrie.

Calauza pentru Mamele Tinere spre creșterea copiilor de dr. MAWR [Englez].

Prețul 2 lei. — Se poate procura de la autor, București, strada Furtuna (Caimata) și la librăria Socei și Ioanitu.

Invențamentul Agricultură și Silvicultură. — Memorii de S. P. RADIANU.

Prețul 1 leu. — Tipografia Göbel Fil, Pasajul Roman, Nr. 12.

D. Sava N. Soimescu a tipărit și a depus la bibliile Socei Grăve și Niculescu (Passagiu):

Biserica Episcopiei Argesului

Istoria și descrierea ei, cu fotografii.

De același autor se poate apăra în curând:

Catinina

tragedie originală în 5 acte în versuri.

SPECTACOLE

THEATRUL NATIONAL

Societatea Dramatică.

Marți la 21 Octobre 1886

Se va reprezenta piesa:

MACBETH

Distribuția.

STATIONI	Barometru	Temperatură redusă la 0° și la nivelul mării	Ventul	Starea cerului	De la 20 Luni Oct. 1886 8 ore dim.
T.-Severin	760.3	1.54	NE	senin	11 2
Balota	759.7	8.3	—	senin	10 4
Craiova	758.0	8.4	N	—	10 3
Slatina	760.4	13.0	—	ceafă	10 1
Giurgiu	758.4	16.3	W	acop.	6 3
Constanța	758.4	16.3	W	—	9 1
Sulina	758.2	15.4	WSW	—	9 1

